Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 30-го ВЕРЕСНЯ 1980 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 30, 1980 No. 209. VOL. LXXXVII

ВІДБУДЕТЬСЯ ВІДКРИТТЯ КАТЕДРИ В ТОРОНТОНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Торонто, Онт. — Фундація Катедри Українських Студій при Торонтонському університеті повідомляє українську спільноту Канади й Америки, що урочисте відкриття катедри відбудеться на університетському подвір'ї у середу, 22-го жовтня ц.р.

Перша частина цієї історичної події у житті українців Канади почнеться інавґураційною лекцією на тему розвитку української науки в минулому і сучасному, яку виголосить керівник катедри д-р Павло Маґочі в університетський залі Вест Голл о год. 6-ій ввечері.

На інавґураційну лекцію запрошено ректорат і низку деканатів Торонтонського університету, директора Канадського Інституту Українських Студій при Албертійському університеті, голову Всеканадської Національної Фундації Українських Студій, ректора коледжу св. Андрія при Манітобському університеті, директора Українського наукового інституту при Гарвардському університеті, ректорів Українського Вільного й Українського Католицького Університетів. Крім керівників вищезгаданих високошкільних інституцій, запрошено Його Блаженство Патріярха Йосифа, Митрополита УАПЦ Мстислава, Митрополита УКЦ в Канаді Максима, владик українських церков Східньої Канади, голови НТШ і УВАН Канади й Америки та президента УНС, УБС і УНП. Водночас запрошено представників федерального, провінційного і муніципального урядів, консулів низки держав, представників балтійців, жидів, італійців, мадярів, німців, поляків, чехів, словаків й інших, як і теж визначних громадян українського і неукраїнського роду Канади.

Після інавґураційної лекції відбудеться бенкет-вечеря у великій залі Гартгавзу, що почнеться коктейлем о год. 7:30 увечері. Під час бенкету буде виголошена низка привітів, а згодом — добірна мистецька програма.

Зголошення з-поза Торонто слід слати на адресу: St. Vladimir's Institute, 620 Spadina Ave., Toronto, Ont. M5S 2H4, Canada.

Гості з-поза Торонто найдуть безплатний нічліг у мешканнях українців торонтонської метрополії. Слід листовно або телефонічно (416) 923-3318 зголошувати свій приліт, подаючи число лету і назву летунської компанії.

Суд у Польщі погодився на реєстрацію нових профспілок

Варшава, Польща. — Акредитовані у Польщі кореспонденти інформують, що у тій країні розпочалась перша перевірка досягнення багатьох тисяч робітників, які у боротьбі з комуністичним урядом добилися права творення вільних профспілок на базі вільних виборів.

У міжчасі була зроблена перша спроба організувати таку вільну профспілку. Робітники сталеварень в Катовіцах, оформивши керівництво профспілок, подали прохання до окружного суду у Варшаві на на затвердження, долучивши до нього статут і привильник, які визначуть мету і цілі новозорганізованої робітничої репрезентації. Заяву в суд подано в імені 14,000 робітників із зазначенням, що до профспілок приєднаються ще робітники споріднених підприємств на Шлеську.

Від дати подання прохання до суду минуло вже три тижні і суд нарешті відізвався знайшовши, очевидно, багато застережень у статуті і правильнику ініціятивної групи. Однак під пресією урядових чинників суд погодився на реєстрацію нових профспілок.

Для підтримки робітників-сталеварів до Варшави приїхали також робітники інших галузей на чолі з головою страйкового комітету з Ґданська Лехом Валесом. В середу, 24-го вересня ц.р., на великому стадіоні у Варшаві, зібралось майже 5,000 робітників і їхніх родин до яких промовляв Валеса, кажучи, що „якщо потрібно буде ми будемо знову спільно страйкувати, хоч нашою метою не є страйк, а відновлення чи радше відбудова польської економіки". Після короткого мітинґу Валеса очолив похід робітників серед містям Варшави, а опісля виступив на пресовій конференції з участю західних кореспондентів на якій він заявив, що нова професійна спілка, після затвердження, контролюватиме 90 відсотків робітництва. На запитання совєтського кореспондента звідки взялися ідеї творення окемих профспілок, Валеса відважно відповів: „частина із Заходу, а частина від поодиноких індивідуальностей в комуністичних країнах, але жадна з них з існуючих в комуністичних країнах і контрольованих урядом профспілок".

ІРАК ПРОПОНУЄ ПЕРЕМИРЯ, ІРАК ВІДХИЛЮЄ ЙОГО

Багдад, Ірак. — В столиці Іраку Багдаді, як і в цілій країні, панують тріюмфальні настрої з приводу територіяльних здобутків у війні з Іраном. Використовуючи ті здобутки президент Іраку Саддам Гуссейн формально поставив пропозицію перемиря і започаткування переговорів. Уряд Ірану цю пропозицію категорично відхилив, як і спробу президента Пакістану Мохаммеда Зія уль-Гака, який після короткого побуту відлетів з Теграну з порожніми руками.

Положення на фронтах позначилося дальшими сухопутніми перевагами Іраку. Його війська здобули або окружили майже всі головні осередки між іракськo-іранським кордоном і горами Загрос, які відгороджують решту Ірану. Одначе три дивізії іракської армії, одна панцерна й дві моторизовані, які багдадське командування кинуло на фронт, ані далі посуватися не можуть, ані не легко було б їм сконсолідувати й закріпити дотеперішні здобутки. З іранського боку ніякі значніші сухопутні частини в полосу фронту не прибули. Так само немає майже сліду з великої танкової армади, яка існувала за шаха. А найгірше, як виходить з обсервації закордонних чинників, які перебувають у Теґрані та в районі боїв, іранське начальне командування не має ані впливу, ані навіть достатніх зв'язків з фронтом. Одиноке летунство ще проявляє активність, але й це згідно з опінією обсерваторів слабне.

Не зважаючи на те все, іранське державне керівництво рішуче відхилює всілякі розмови, перемиря, „місії доброї волі" тощо й вимагає, як передумови звільнення всіх іранських теренів військами Іраку, на що не заноситься. Із здобуттям міста Дізфуль іракські війська ввійшли в посідання домінуючого вузла між дотеперішніми здобутками.

Занепокоєний поширенням і загостренням війни уряд ЗСА заявою заступника Державного секретаря Воррена М. Кристофера перестеріг Ірак й усякі інші потуги, які могли б мати намір розчленовувати Іран перед такою політикою: „Ми очевидно будемо рішуче протиставитися поділові Ірану". Чи це був тактичний виступ з метою уможливити іранському урядові звільнити американських закладників, чи незмінна константа американської політики в тому обширі і взагалі в конфлікті поміж Іраком і Іраном, покищо сказати не можна. Одначе ту свою поставу Вашінґтон зміцнив ще заявою про можливість поновлення воєнних достав до Ірану, якщо він розв'яже задовільно справу закладників і без проволоки їх звільнить.

Закордонне Представництво УГГ готується до Мадриду

Ню Йорк, Н.Й. (Петро Григоренко). — Західне Представництво Української Гельсінкської групи, з доручення Української і таборової Гельсінкських груп звернулося до мадридської конференції з проханням прийняти й проголосити „Деклярацію про право громадського контролю за виконанням Гельсінкського Заключного Акту та про недопустимість карного й адміністративного переслідування громадян за участь у такому контролі". Відповідний проєкт декляраціі додається до цього. З цим проєктом погодилися і підримують клопотання ЗП УГГ перед Мадридською конференцією 35 совєтські правозахисники, серед яких є такі колишні члени правозахисного руху в Україні: родина ген. Григоренка (Петро, Зінаїда й Андрій), Петро Вінс, Надія Світлична, Айше Сейтмуратова і Віктор Боровський. Список відкритий для тих, хто ще Декляраціію не встиг підписати.

ДЕКЛЯРАЦІЯ

Про право громадського контролю за виконанням Гельсінкського Заключного Акту та про недопустимість кримінального і адміністративного переслідування за участь у такому контролі.

Виходячи з того, що миром у світі й безпекою заціκавлене все населення землі, особливо малі народи та держави;

Враховуючи, що Гельсінкський Заключний Акт, який підписали уряди всіх країн Европи, Канади і ЗСА саме з такою метою, може надійно служити їй тільки за цілковитого і безумовного додержання всіх його статтей;

Беручи до уваги, що згаданий Акт, з одного боку не містить будь-яких секретних статтей і секретних додатків до нього, що створює сприятливі умови для контролю за його виконанням з боку осіб, непричетних до державного апарату, а з другого — накладає на учасників стільки зобов'язань, що стежити за його виконанням без участи широких кіл громадськости просто неможливо;

Відзначаючи, що народна ініціятива вже знайшла форми участи громадськости в такому контролюванні, створивши так звані Гельсінкські групи;

Зважаючи на те, що державна влада в більшості країн не сприяє розвиткові цієї ініціятиви, а в ряді країн перешкоджає її розвиткові, застосовуючи жорстокі карні й адміністративні репресії проти учасників Гельсінкських груп та їхніх родин, Мадридська нарада країн, які підписали Гельсінкський Заключний Акт, вважає за необхідне проголосити таке:

1. Усі громадяни країн-учасниць Гельсінкської наради з питань безпеки і співробітництва в Европі, незалежно від раси, статі, етнічного походження, релігійної чи партійної приналежности, мають право і покликані — з особистої ініціятиви, на позапартійному грунті і без спеціялного на те дозволу державного апарату — перевіряти хід виконання Заключного Акту та повідомляти про наслідки такої перевірки уряд своєї країни, як і будь-який інший уряд країни-учасниці, всім або окремим громадським групам Гельсінкі як усередині країни, так і за її межами, а також на свій розсуд надавати документи Гельсінкських груп широкій громадській гласності будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

2. Уряди країн-учасниць Гельсінкської наради з питань безпеки та співробітництва в Европі і будь-які органи цих держав не мають права переслідувати громадян своєї країни в карному чи адміністративному порядку за те, що їі громадяни особисто беруть участь у перевірці Заключного Акту або є членами таких родин. Згідно з цим усі уряди країн-учасниць Гельсінкської Наради з питань безпеки і співробітництва в Европі зобов'язані негайно звільнити з ув'язнення, повернути з заслання та вимушеної еміграції всіх членів Гельсінкських груп і близьких до них комітетів, комісій, редколегій, окремих авторів і авторських колективів; перевірити всі виявлені Гельсінкськими групами факти порушень Заключного Акту й усунути ці порушення; оголосити загальну політичну амнестію.

3. Надалі уряди країн-учасниць зобов'язані негайно перевіряти всі виявлені Гельсінкськими групами порушення Акту і вживати невідкладних заходів для їхнього усунення.

Державам - учасникам створити на паритетних засадах міждержавний контрольний орган, на який покласти перевірку тих порушень Акту, яких після виявлення їх громадськими контрольними групами сама держава — порушник не усуває.

Нюйоркська громада приготовляється до осінньої активности

Ню Йорк, Н.Й. (О.Л.В.Л.) — Президія Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Метрополітальний Відділ УККА інформує, що з ініціятиви цього Комітету в осінньо-зимовому сезоні тут відбудеться декілька більших загально-громадських та культурних імпрез, до яких інтенсивно приготовляється українська громада, знаючи, що тільки спільними силами можна продовжувати, а в деяких випадках посилювати громадську й культурну працю на поселеннях у країнах вільного світу.

Першою замітнішою імпрезою в Метрополітальному Ню Йорку буде виступ відомого Візантійського хору під дириґентурою д-ра Мирослава Антоновича з Утрехту, який, як відомо, складається виключно з голляндських співаків і який, виступаючи в різних містах Західньої Европи і за океаном, приніс чимало слави українській пісні. Ця імпеза, якою українська громада відзначатиме рівночасно річницю Листопадового Чину, відбудеться у неділю, 9-го листопада ц.р., о год. 3:30 по полудні в залі Фешен інституту при 225 захід 24-та вулиця (між 7 і 8 авеню). Візантійський хор, крім короткого реферату про Листопад, дасть цілий концерт.

Напередодні цієї імпрези, тобто у п'ятницю, 7-го листопада, тут, під приміщенням совєтської місії до ОН при 67-ій вулиці і Лексінґтон авеню, відбудеться демонстрація о год. 6-ій вечора з участю представників поневолених Москвою народів, що її влаштовує КОУАО з метою запротестувати проти переслідування, судження і ув'язнювання численних українських патріотів тільки за те, що вони продовжують змагатися за свободу й незалежність українського народу.

Одною із більших культурних імпрез в цьому місті-велитні буде також постановка драми Володимира Винниченка „Чорна пантера і білий ведмідь", що нею Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької розпічне осінньо-зимовий сезон. Виставка відбудеться у неділю, 16-го листопада, у Фешен інститут (227 Захід 27-ма вулиця) о год. 2:30 по полудні. Тема драми: мистецтво і родинне життя.

Головною, однак, імпрезою, до якої вже віддавна підготовляється Відділ УККА, чи зглядно Об'єднаний Комітет, як його популярно називають, — це відзначення 75-річчя цього Комітету. Цю знаменну подію постановлено відзначити у суботу, 20-го грудня ц.р., в залі церкви св. Юра з участю усіх мистецьких одниць міста Ню Йорк. Крім того, заходами КОУАО невдовзі має появитися промап'ятна багато ілюстрована і добре опрацьована книга, до видання якої значно спричинилися українці-купці і підприємці, а також організації і поодинокі особи, які щиро відгукнулись на заклик Комітету і надіслали свої привітання, фотографії, короткі історії тощо. Технічно виданням цієї пропам'ятної книжки займається з рамени Об'єднаного Комітету пані Стафанія Косович, а за зміст відповідає ред. Леонід Полтава. Немає сумніву, що повні руки праці мають референти КОУАО і його голова інж. Михайло Шпон так, невтомний працівник на громадській ниві.

Д-Р М. КУРОПАСЬ ДОПОВІДАТИМЕ У ЧІКАГО

Чікаґо, Ілл. (О. К.). — У суботу, 18-го жовтня ц. р., Клюб українського демократичного руху влаштовує тут, у Будинку Сеньйорів, 2355 Захід Чікаґо евеню, о 6-ій год. вечора, доповідь д-ра Мирона Куропася на тему „Українці в американській політиці".

Д-р М. Куропась вже багато років бере активну участь в політичному житті Америки. У часі урядування президента Джералда Форда він був призначений дорадником Президента в етнічних справах. Д-р М. Куропась є заступником головного предсідника УНСоюзу. Він добре ознайомлений з можливостями українського впливу на політичний світ ЗСА і у своїй доповіді поділиться своїм досвідом з українським громадянством. Після доповіді — питання, відповіді і дискусія.

У світі

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Едмунд Маскі відбув у четвер, 25-го вересня, тригодинну розмову з міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком. Розмова відбулася з нагоди перебування Громика в Ню Йорку на Генеральній Асамблеї ОН. Після тієї розмови секретар Маскі відбув пресову конференцію, на якій подав інформації про її перебіг. Розмова відбулася у приміщенні совєтської місії при ОН. Обидві сторони відкрито з'ясували своє становище в різних справах, а зокрема у справі іракськo-іранського конфлікту. Згідно з попередніми деклсраціями обидві сторони будуть рішуче зберігати невтральність у ньому. Обидва керівники закордонної політики в своїх країнах погодилися розпочати розмови в Женеві в справі обмежень нуклеарних ракет середнього засягу на терені Европи. Такі ракети нового типу СССР вже розмістив у різних пунктах Східньої Німеччини, а ЗСА плянують почати уміщувати їх 1983 року. Секретар Маскі поінформував, що обидва учасники зустрічі чимало часу присвятили взаємним обвинуваченням.

ДО ТЕГРАНУ ПРИБУВ шеф Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат. Прибув він з Багдаду, столиці Іраку. Причиною поїздки до обидвох столиць воюючих сторін є намагання Арафата посередничати в полагоді цього конфлікту. В Багдаді Арафатові не вдалося будь-що осягнути, навпаки, згідно з пресовими інформаціями, з Багдаду йому офіційні чинники сказали, що „таке посередництво і в такому як тепер часі невмістне". Іранський режим аятолли Хомейні є гарячим прихильником ПВО і Арафата з огляду на його фанатичну протиізраїльську поставу, але передбачують, що в справі посередництва між обидвома воюючими сторонами він не матиме ніяких успіхів.

У ГРЕЦІЇ ПОГЛИБЛЮЄТЬСЯ КОНТРОВЕРСІЯ в справі маєтностей, які належать колишньому королеві Константинові. Всенародним голосуванням 1974 року більшістю 69 відсотків голосів його позбавлено трону й проголошено республіку, але не рішено експропріювати його і його родини особисте майно, яке обраховують на суму 214 мільйонів долярів. Майном цим заряджує віцеадмірал Маріос Ставрідіс, колишній адьютант короля Павла, батька Константина. Тепер соціялістична партія Греції внесла проєкт закону, щоб короля і його родину вивласнити. Грецький уряд тому законові протиставиться.

ТРАГЕДІЯ В СВЕРДЛОВСЬКУ на Сибірі, яка, згідно з інформаціями, потягнула за собою численні жертви, надалі не вияснена, хоч Совєтський Союз намагається дати якісь пояснення. Спочатку не лише засоби публічної інформації СССР, але й дипломатична служба взагалі все заперечували. Коли ж на верх виходили щораз то нові деталі, Кремль подав, що не припадковий вибух у фабриці трійливих речовин призначених для воєнних цілей, але недуга худоби, яка з м'ясом убитих звірят дісталася в людські організми, була причиною смерти, чи захворювань. Одначе й це спізнене пояснення не переконало людей. Щоб підтримати свої вияснення совєтські судові органи опублікували нібито присуд окружного суду в Свердловську, в якому подано про засуд винних у тому, що мікроби недуги перейшли з худоби на людей.

У ЗІМБАБВЕ ЗРОСТАЄ число випадків нападу партизан з колишніх угрупувань теперішнього прем'єра Муґабе на безборонних фармерів. Уже раніше, як тільки наступила згода між командуванням партизан і владою білих, вийшов наказ до партизанських загонів складати зброю й входити в публічне життя. Наказ цей прем'єр Муґабе намагався зі свого боку переводити в життя. Але серед партизан залишилися групи невдоволених, які волють партизанити, як переходити в нормальне життя й вони отримують допомогу від деяких керівних осіб близьких до Муґабе. Місцева адміністрація й поліція дістали доручення ліквідувати такі партизанські банди, одначе вони не раз озброєні краще від поліції та складаються з таких елементів, які радше відстрілюються до кінця, аніж складають зброю. Таких осіб є величезне число, бо дотепер ще коло 22,000 колишніх партизан не повернули до нормального життя.

В Америці

В СЕНАТІ ЗНОВУ ВІДБУВСЯ свого роду показ сили демократичної більшости, коли сенатори голосами 54 до 38 відкинули внесок республіканської меншости про зменшення податків на 40 більйонів долярів в 1981 році, що мало б започаткувати податкову полегшу для індивідуальних платників і бизнесів. Загально вважають, що голосування в Сенаті було новою перемогою президента Картера і демократичних лідерів в Сенаті і Палаті Репрезентантів. Інші, між ними також провідні республіканці, саркастично підсміхаються, кажучи, що голосування не вказує на перемогу, бо в цьому випадку не арґументи взяли верх, а чисельна більшість голосів, якими розпоряджають демократи в обидвох палатах Конґресу. Сенатор Роберт Бирд, лідер демократичної більшости, заявив, що Сенат і Палата Репрезентантів розглядатимуть справу зменшення податків після президентських виборів в 1981 році. Баб Дол, республіканець з Кензас, натомість думає, що не буде жадної податкової полегші, якщо Джімми Картер виграє президентські вибори.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ОКРУЖНИЙ СУДДЯ в Детройті Горас В. Ґілмор уневажнив опубліковані статистичні дані, зроблені на підставі переведеного цензусу в 1980 році, бо вони, на його думку і на тумку багатьох інших політичних діячів і посадників великих міст, не тільки що недокладні, але неправдиві та кривдячі великі міста. Суддя Ґілмор рекомендував федеральному Урядові переглянуто цілу справу переведеного цензусу. Цим рішенням суддя Ґілмор встановив прецедент, яким тепер можуть покористуватися багато міст, особливо тих, які вже запротестували проти неточного обчислення населення, що у свою чергу може некорисно відбитися на розподіленні федеральної допомоги містам і скороченні репрезентації в Конґресі. До цих міст належить також Ню Йорк, посадник якого Едвард Кач був одним з перших, який протестував проти недокладного обчислення і навіть намагався отримати дозвіл на повторення цензусу в Ню Йорку.

ПРАЦЕДАВЦЯМ І ПРОФСПІЛЦІ ВДАЛОСЬ зліквідувати страйк фільмовихх і телевізійних акторів, який, як відомо, тривав 67 днів і приніс чимало шкоди деяким продуцентам фільмів. В кінці минулого тижня працедавці і профспілка акторів, після безперебійних 19-динних переговорів зуміли знайти порозуміння і 60,000 акторів повернуться на днях до своїх зайнять. Працедавці погодились на 32,25 відсотка підвишки платень на протязі трирічного контракту з тим, що в першому році вони підвищать платню для акторів на 15 відсотків і вона тепер виноситиме пересічно 297.50 на день, замість 259, як було раніше.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ і численні американські установи, організації, а в першу чергу родини американських закладників в Ірані дуже турбуються долею громадян ЗСА, які у зв'язку з конфліктом між Іраком і Іраном можуть бути виставлені на особисту загрозу. Президент Джімми Картер, а також інші офіційні особи запевняють, що закладникам нічого не грозить, але якщо справа ускладниться у районі Перської затоки, — кажуть політичні спостерігачі, — то іранські екстремісти, які, порушуючи всякі міжнародні правила, вже понад 300 днів держать силою американських дипломатів і працівників амбасади ЗСА, можуть стосувати пресію на Уряд ЗСА, використовуючи для цієї брудної цілі закладників. Речник іранського уряду, а також представники т. зв. Революційної ради запевняють, що 52 американці перевезені у безпечне місце і що їм нічого не грозить. Теґранське радіо повідомило, що закладників з місцевостей Квум, Мешет, Табріз, Ярум й інших, перевезено в „засекречені" місцевості.

Ще в справі працівників у Німеччині та перевірки заробітків

Ню Йорк, Н.Й. — Уряд для відкошкодовання при департаменті Суспільної Опіки повідомляє, що речeнець на внесення подань в справі пенсії для емеритів, які працювали в Німеччині перед війною та після війни, вигасає з днем 30-го листопада цього року.

Товариство „Самопоміч" в Ню Йорку, яке цими справами займається допомагає виповнювати аплікації. Адреса „Самопомочі" — 98 Друга авеню, Ню Йорк, Н.Й. 10003, Телефон: (212) 777 — 1336. Телефонувати можна у вівтірки і четверги поміж 2-ою і 6-ою годинами по полудні.

Працівники, які вважають, що їхні дані в рекордах Соціяльного Забезпечення не є згідні з їхніми зарібками, що пізніше може мати погані наслідки при виплаченні пенсії для емеритів, повинні цю справу завчасу перевірити, порівнявши з формулярем W 2, що його в перших місяцях року висилає працедавець. А щоб отримати виказ за кожне чвертьріччя, потрібно вгорі по лівому боці прохання про виказ зазначити це літерами QC, бож в інакшому разі прийде тільки виказ за цілий рік. Кожен відділ Соціяльного Забезпечення має відповідні аплікації чи форми OAR 7004.

ЩОРАЗ БІЛЬША ЧАСТИНА нових емігрантів з Совєтського Союзу поселюється в Західньому Берліні. Дотепер прибуло їх коло трьох тисяч. Докладного числа офіційні чинники подати не можуть, бо переважна частина прибулих має зфальшовані подорожні документи. Міська управа Західнього Берліну не має контролі над ними, ані засобів, щоб їм допомогти. Тому вона в порозумінні з урядом Західньої Німеччини приготовляє формальні статути, які давали б правну базу виселяти таких імігрантів. Жидівські чинники, які займаються справою еміграції з СССР, сприяють такому законодавству і зі свого боку роблять заходи, щоб нові жидівські емігранти з СССР найрадше поселювалися в Ізраїлі або переїздили до інших вільних країн, де вони мають рідних, а не селилися в Західньому Берліні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P O Box 346 Jersey City N J 07303

Культура і політика

Дві різні вартості, дві майже під кожним оглядом зовсім інші сфери людської діяльности, індивідуальної й колективної, а одночасно з тим життьово пов'язані численними вузлами між собою та від себе узалежнені. Обидві ділянки — культура й політика — своєю динамікою й своїми здобутками визначають рівень зрілости нації та ступінь тугости в конкуренції з іншими. Культура, культурні процеси й осяги здебільшого випереджують політику. Вони творять для неї підбудову і ґрунт та вирощують ті загальні всеобіймаючі ідеї, які опісля політичне життя пристосовує до своєї діяльности Таким чином культура — це клімат, у якому, в пов'язанні з яким і у великій залежності від якого, виростають політичні концепції і політична діяльність.

У Франції енциклопедисти підготовили ґрунт, створили клімат під Велику французьку революцію. В Україні культурне відродження XIX століття створило фундамент під національно-політичне відродження кінця XIX і початку XX століття й під національну революцію, започатковану визвольною війною 1917-20 років. В Росії Достоєвський своїми „Бєсами" й іншими шедеврами торував шлях большевицькій революції. Сила видержливости народу, його протиставлення чужим аґресивним намірам виростає в першу чергу з культури народу.

Усупереч тому в житті української діяспори політика проявляє себе значно повніше, навіть така як вона є, чим культурне життя. У культурному житті в нас очевидний занепад. Ми вже від років не чуємо навіть у газетних статтях про культурні процеси внутрі нашого суспільства. Зникла, мабуть, навіть туга за ним, хоч перед недавніми роками нам здавалося, що ось-ось і ми досягнемо того, що культурна творчість нашої діяспори це будуть не спорадничі, епізодичні прояви й події, а постійно текучий і зростаючий потік. Ми роками чекаємо на том доброї прози, на збірку поезій, про який заговорила б громада. Тут і там появляються деякі речі, але це ще далеко не процес, не органічно пов'язаний ланцюг подій, які себе взаємно доповняють, зумовлюють та побуджують.

А гляньмо на наші критичні огляди та на рецензії з культурних подій, тоді побачимо зливу ідентичних похвал на мале і на ще менше, без спроб критики, що ставляє вимоги, штовхає до трудів. Багато говорять про нашу „національну науку". Одні пишуть „за", інші накидаються з критикою і бачать в „національній" науці причину великих лих, малощо не джерело наших безконечних поразок. Але ні одні, ні другі тієї науки не творять, тими томами нас не радують і не будують. І здається, що крайня пора, щоб ми нашим ученим і літератам, робітникам пера поставили виразно перед очі: ми чекаємо від них вагомих творів. Нам уже доволі спречань про „національну", чи „універсальну" науку, ми хочемо наукових книжок. Нам замало товариства, організацій і об'єднань поетів, чи письменників, ми чекаємо на їхні твори.

Про нашу політику вже від довшого часу не чуємо, мабуть, ні одної доброї думки. А все таки групи є, і партії та організації, є середовища і проводи, які живуть, видають різні видання, але знову це вичерпується статтями, в яких так небагато нового, ґрунтовного. Яка наша політична діяльність, то всім нам відомо, але може не всі ми усвідомлюємо собі, що в нас на появу тоненької книжечки з політичною проблематикою треба чекати роки. А грубої, ґрунтовної книги, яка з'ясовувала б нам наш цілий політичний комплекс і за чверть сторіччя ми не дочекалися.

І це все в дуже загрозливій для нас ситуації, у ситуації, де конкуренція, змагання ставляють щораз більші вимоги. Наші сусіди поляки ввійшли в період нового періоду „штурму й натиску". Внутрі Польщі неначе відчинилися гаті й широким струмом шумить потік „позацензурних" видань. Журнали, книжки, романи, збірки поезій творять вже цілу бібліотеку. А про польські видання у світі не приходиться говорити. Ці книги, і ті позацензурові видання, і ті еміґраційні появи, що протискаються у Польщу, власне створили атмосферу й духовий ґрунт під поставу польських робітників у часі страйків і одвертої боротьби з нікудишнім власним режимом і його чужими законодавцями.

У росіян, серед російської еміґрації, що здавалося доживала свого віку, третя хвиля еміґрантів чинить революцію. Хоч здебільшого жиди вийшли за кордон, але вони — частина російської культури, творять по-російському й думають, принаймні покищо, по-російському. Висліди їхньої бурхливої діяльности ми вже бачимо, а є всі підстави припускати, що вони наберуть ще більшого розмаху. Це не тільки Олександер Солженіцин, що своїми книгами „порушує світ". За ним і частково у його тіні, а частинно зовсім незалежно від нього, постає нова російська еміґраційна література.

І вона не лише запалює російські енерґії, але втискається на книжкові полиці найбільших книгарень у столицях світу та на сторінки найбільших періодиків.

Отже, є нам над чим застановитися.

П.П.

ТЕОРІЯ ДВОХ БАТЬКІВЩИН У ПРАКТИЦІ

Поява книжки померлого п'ять років тому композитора Антона Рудницького „Про музику і музик", що її видало тепер Наукове Т-во ім. Шевченка, наводить на думку подібних тому видатному діячеві у ділянці музики іміґрантів-поселенців, які, прибувши до Америки чи Канади, здобули собі ім'я і повагу в американському чи канадському суспільстві, але водночас були якнайактивнішими діячами в українській громаді.

Такими були, наприклад, Олександер Грановський, професор університету в Міннеаполісі, таким був Роман Смаль-Стоцький, професор католицького Маркketського університету в Мілвокі, Висканcин, такий є професор Джорджтавнського університету у Вашінгтоні Лев Добрянський, автор резолюції про Тиждень Поневолених Націй і автор резолюції про пам'ятник Шевченка у Вашінгтоні. Очевидно, було і є поза тими кількома прізвищами також багато інших, — особливо тепер є чимало українців, які закінчили вже тут середні й високі школи, стали фахівцями в різних ділянках знання, здобули собі поважні позиції в американських установах та водночас є активними членами української громади. Але пропорційно до числа українських людей у Північній Америці — таких осіб таки мало, занадто мало.

Покійний д-р Лука Мишуга, призадумуючись над найважливішою і найболючішою проблемою природної асиміляції, що погрожує нівеляцією окремих національних громад серед чужомовного оточення, викував теорію двох батьківщин як найкращий засіб боротьби проти практики „перетоплюючого казана". Мовляв: ми є не тільки льояльними громадянами американської чи канадської держави, які повинуються даним державним законам, але й нам залежить на добрі і розвитку цих країн нашого поселення.

І не вільно казати народженим тут нашим дітям-онукам, що ця американська чи канадська земля, це „чужина" — яка це для них чужина, коли вони тут прийшли на світ, виховались, вчилися, подружилися і заснували власні родини, а України не бачили і тільки чули про неї, як про батьківщину батьків?! Теорія двох батьківщин заперечує ніби аксіомну правду, що можна мати тільки одну батьківщину, як можна мати тільки одну матір. Це звучить гарно і теоретично правильно, але поставлення на її місце теорії двох батьківщин є відповіддю на цілком особливі відносини й обставини, в яких опиняються еміґрація, що швидко перемінюється у постійне поселення і стає наче острівцем серед моря, в якому може затонути. Теорія двох батьківщин є теж запереченням ґеттоїзму: перебувати виключно тільки у свому етнічному /національному/ середовищі та стояти осторонь справ, проблем, заінтересувань країни поселення.

До найперших завдань кожної еміґрації, і кожного поселення належить інформувати край і нарід, в якому опинилися іміґранти-поселенці, про свою країну, з якої вийшли, щоб не бути під ворожою окупаційною владою; поширювати відомості про батьківщину батьків і впливати на громадянство і державні чинники, щоб вони діяли по лінії інтересів батьківщини батьків. Як же можна виконувати цю місію — стоючи осторонь з гаслом „моя хата скраю"?

Панівна орієнтація

Панівна в американській закордонній політиці орієнтація на „велику Росію" та утотожнювання цілої Східньої Европи з поняттям „Рашія" прийшло в наслідок обсадження катедр історії в керівних американських університетах російськими іміґрантами, вихованцями й пропаґаторами офіційної царської історичної школи. Змінити цю глибоко в американському громадянстві і в американських керівних колах закорінену думку важко і трудно. Можна це зробити тільки поступово і поволі, в першу чергу навчанням і впливами українців, які стали професорами в американських і канадських високих школах.

На превеликий жаль, існують між ними все ще такі наші люди, які або взагалі не признаються до своєї української національности, або сторонять від української тематики у своїй науковій праці. Але поруч з українською професурою впливати на зміну погляду, що Схід Европи це „Рашія" і що Америці потрібний „великопростірний господарський обшир" на території Евразії, впливати на зміну такого психологічного наставлення і такого вивченого погляду можна тільки почерез нашу активну участь в американському чи канадському житті — в усіх ділянках життя цих країн. Маємо вже тепер численні докази, що українські фахівці на високих становищах не тільки в Канаді, де для українців куди кращі умовини, але й у ЗСА нічогісінько не втрачають на особистій повазі і на своїй кар'єрі, коли отверто признаються до свого українського роду, так само, як це роблять поляки, жиди, німці чи китайці.

Але теорія двох батьківщин протиставиться теорії „перетоплюючого казана" і тому тільки тоді виправдується, коли українська людина — мужчина чи жінка — яка здобуває собі місце в американському /канадському/ суспільстві чи приватному або державно-

(Закінчення на стор. 3)

З господарського життя

Фольксваґен в Америці, філія автомобільної фабрики у Західній Німеччині, виказав у першій половині 1980 року втрату 15,8 мільйона долярів. Таким чином американський Фольксваґен долучився до інших американських автомобільних фірм, які зазнали великих втрат у цьому році. Тільки причини фінансових втрат Фольксваґену зовсім інші, як причини інших американських автокомпаній. Фрідріх Томе, представник Фольксваґену, поінформував на пресовій конференції, яка відбулася в Бонні, Західня Німеччина, що джерелом втрат були постали труднощі в доставі частин, які продуковані в Німеччині, а складані в ЗСА, дуже високі інвестиційні кошти в ЗСА та некорисна виміна валюти. Назагал обороти цілого світового комплексу Фольксваґена в першій половині цього року зросли в порівнянні з попереднім роком з 8,33 більйона долярів до 9,49 більйона долярів. За цілий 1979 рік Фольксваґен продав у ЗСА своїх виробів на 2,74 більйона долярів. Цього року оборот значно зросте. В загальному світовому відношенні Фольксваґен сподівається значного поширення, бо крім піднесення продукції у власних дотеперішніх виробництвах, він ще відкупив фірми Крайслера в Бразилії та Тріюмф-Адлер. Чи це вирівняє втрати, яких Фольксваґен зазнав цього року в Бразилії наслідком 42-денного страйку робітників, сказати не можна.

Із великим трудом удалося працедавцям і урядові Марґарети Тачер у Великій Британії уникнути загального страйку всіх портових робітників, який був намічений на понеділок, 22-го вересня. Трейд-юніони вже були в загальному голосуванні схвалили цей страйк, який був би спаралізував на час свого тривання закордонну торгівлю Великої Британії. Було б це великим ударом по політиці консервативного уряду, веденого М. Тачер, яка базована на „стисненні пояса", обмеженні інвестицій, скороченні соціяльних служб держави і державно-суспільних установ тощо. Політика ця відбилася зростом безробіття, обниженням життєвої стопи значної частини населення й викликала протести не лише з боку лейбористської опозиції, але також серед значної частини населення, а навіть серед деяких консервативних кіл.

Уряд КНР послідовно обмежує різні видатки й імпорт закордонних товарів, щоб уникнути платничого дефіциту. Імпорт закордонних товарів осягнув у 1979 році 29,57 більйона долярів та спричинив дефіцит на понад два більйони долярів у порівнянні з експортом. До цього дефіциту долучилися ще й інші великі видатки й таким чином це разом дало загально 11 більйонів долярів дефіциту. Сучасне державне правління КНР веде порівняльно дуже консервативну економічну політику, яка не толерує дефіцитів, що їх треба покривати додатковими кредитами, а від тих кредитів знову треба платити не лише непродуктивні відсотки, але ще сплачуванням капіталу обтяжувати майбутню господарку. Обмежування імпорту й наголос на експорт уже відбилися на балянсовій ситуації КНР: в першій половині цього року експорт зріс на 35,5 відсотка до суми 8,4 більйона долярів, а імпорт зріс тільки на 7,8 відсотка до висоти 8,27 більйона долярів. Скорочення імпорту не відбилося на американських закупах в загальному, хоч і тут деякі попередні замовлення скорочено, бо назагал в першій половині цього року торговельний сборот ЗСА-КНР зріс на 104 відсотків у порівнянні з попереднім роком.

Збройний конфлікт Іраку з Іраном знову поставив перед світом, а особливо перед ЗСА в цілій величині проблему постачання нафтової ропи, головного енерґетичного засобу нашої доби. Якщо конфлікт у найближчих днях не буде припинений, або принаймні злагіднений, тоді треба рахуватися не лише з припиненням постачання ропи обидвома воюючими сторонами, але й постанням різних труднощів, або взагалі перериванням в доставі ще й з інших арабських країн. Через Перську протоку проходить понад 50 відсотків ропи, постачаної на світові ринки. Головним її відборцем є індустріяльні країни Заходу. Але відсутність великої частини постачання відіб'ється не лише на них, але взагалі на стані світової господарки в короткому часі. В тій ситуації стає ясно більш ніж будь-коли передтим, що забезпеченням перед несподіванками тепер і на майбутнє є наявність відповідно великих резерв. ЗСА вже здавна мають закон про розбудову тих резерв. Одначе для цього не завжди було відповідне зрозуміння. Навіть видатні політичні й громадські діячі звертали більше уваги на забезпечення існуючих потреб, а не на потреби майбутнього і на безпеку країни. Завдяки тому, що ЗСА в немалій мірі забезпечили себе резервами, а з ними й деякі інші держави, що пішли їхніми слідами, цим разом принаймні покищо немає загрози для світового промислу.

Роман С. Голіят

„ПРАВОСЛАВ'Я НА УКРАЇНІ"

Під повищою назвою Архиєпископ Макарій видав 64-сторінкову ілюстровану брошуру про „Православ'я", Товариство „Україна", Київ 1980.

На одній з ілюстрацій показано: „Засідання Священного Синоду під головуванням Святішого Патріарха Пимена 22 червня 1979 року".

У вступному слові до цієї брошури Філарет, Митрополит Київський і Галицький, Екзарх всієї України, такий його титул, згадує, що наші „земляки- українці" бажали б знати правду про становище релігії в Радянському Союзі, довідатись про діяльність Православної Церкви за нових соціальних умов". Філарет старається інформувати українців поза межами України про Православну Церкву в Україні. Він каже, що в цій брошурі „коротко викладається тисячолітня історія Православ'я у межах Українського Екзархату, починаючи від хрищення Русі за св. Володимира в 988р., наводяться причини виникнення Брестської унії /1596 р./, боротьби проти неї та її ліквідації на Львівському соборі /1946 р./"

Берестейська Унія

Архиєпископ Макарій, заподаючи коротку історію Української Православної Церкви, підпорядковує все під спільний знаменник Російської Православної Церкви. Про Берестейську Унію 1596 року автор висловлюється неґативно, й інакше бути не могло, мовляв, „Унію схвалили деякі українські магнати і шляхтичі, сподіючись у такий спосіб зрівнятися з польськими феодалами, знайти доступ до високих державних посад і звань."

Після возз'єднання західньоукраїнських земель з УССР, у 1939 році сталося повернення західніх волинських єпархій, які раніше перебували у складі Польської Православної Церкви, до Російської Православної Церкви.

На 30-ій сторінці читаємо, що „У квітні 1944 р. новий Екзарх України, митрополит Київський і Галицький Іоанн у своєму посланні проголошує осуд Церкви щодо тих, хто зрадив Батьківщину, пристав до українських націоналістів і продався німецьким загарбникам: Це так звані „бандерівці", „мельниківці", „бульбівці" та інші. Свята Православна Церква засуджує їх за цей тяжкий гріх, маючи їх за послідовників Іюди-зрадника".

Автор твердить, що на Львівському Соборі 8-10 березня 1946 року на чолі з настоятелем Преображенського храму у Львові д-ром Гаврилом Костельником Ініціятивна група для ліквідації Берестейської Унії в короткому часі об'єднала 78 відсотків духовенства, — серед них майже всі декани. Собор постановив відкинути постанови Берестейського Собору 1596 року зліквідувати унію, відірватись від „Ватікана" і повернутись „до нашої батьківської святої православної віри і Руської Православної Церкви". /стор. 34/.

У Львівському Соборі взяли участь архипастирі: Екзарх України митрополит Київський і Галицький Іоанн, єпископ Львівський і Тернопільський Макарій, єпископ Мукачівський і Ужгородський Нестор, єпископ Станиславський і Коломийський Антоній, Дрогобицький і Самбірський Михаїл, 216 священиків і 19 мирян.

Загальний Устрій

„Роки, котрі минули після Львівського Собору 1946 року, наочно і переконливо засвідчили, що возз'єднання західньоукраїнських єпархій з Руською Православною Церквою цілком відповідає духовним потребам і волі віруючого народу. 28 серпня 1949 р. спільною молитвою в день Успення Пресвятої Богородиці в Николаївському храмі Мукачівського жіночого монастиря завершилося возз'єднання з Руською Православною Церквою грекокатоликів Закарпаття". /стор.36./

У цьому розділі автор заподає адміністраційний устрій т. зв. „Української Православної Церкви, а тому церковне життя на Україні таке саме повне, багатогранне й різноманітне, як і діяльність усієї нашої Церкви. Як невід'ємна складова частина Руської Православної Церкви, Український Екзархат живе спільним з нею життям, в єдності православної віри та благодатних таїнств, церковного управління, екуменічних прагнень і властивого нашій Церкві миротворництва. Екзархат України об'єднує 18 єпархій, якими керують митрополити, архиєпископи та єпископи. Очолює його Патріарший Екзарх України, митрополит Київський і Галицький. Священики Екзархату відповідно до потреби відряджаються для обслуговування парафій Руської Православної Церкви в Канаді, США, Аргентині". /стор. 37/.

Представники Руської Православної Церкви є членами Всесвітньої Ради Церков, де можуть пропаґувати „мирне співжиття" Москви з державами вільного світу.

Архипастирі і парафіяльні священнослужителі Українського Екзархату здійснюють своє високе покликання після закінчення курсу навчання в учбових закладах Руської Православної Церкви — академії і семінарії в Ленінграді та духовній семінарії в Одесі. При Московській духовній академії існує трирічна аспі-

(Закінчення на стор. 3)

Юліян Мовчан

АВТОБУСОМ ПО ЕСПАНІЇ, ПОРТУҐАЛІЇ ТА МАРОККО

(4)

Приклад для українців

Як же це маленька Портуґалія зуміла відстояти чи вибороти свою незалежність і самостійність проти свого кількакратно більшого сусіда Еспанії? Об'єктивно все нібито промовляло за тим, що в умовах Портуґалії дуже тяжко було позбутися еспанської „старшо-братської опіки". Поперше кордон між цими двома іберійськими країнами дуже довгий і до того з географічного погляду не надається для оборони. Подруге, маючи в основі ту ж саму латинську мову, мовно ці країни досить подібні, що уможливлювало б еспанцям провадити свою політику серед портуґальців. І, нарешті, об'єднує їх також одна й та католицька віра. Все це, як бачимо, дуже нагадує українсько-російські співвідношення. Та не зважаючи на це, в той час, коли Портуґалія вже понад 800 років (не враховуючи короткотривалих епізодів) втішається своєю незалежністю і самостійністю, Україна ще й досі страждає у тяжких „обіймах" „матушкі-Росєї". У чому справа?

Переїхавши еспано-портуґальський кордон і залишивши за собою такі міста, як Ґуарда та Коімбра, опинюємося в околиці містечка Баталя перед маєстатичним не то замком, не то палацом.

— Це — пам'ятник великої перемоги портуґальців над еспанцями 1385 року, — сказав наш провідник Райнгардт, який хоч і є австрійцем, але чомусь оселився в Портуґалії і тому добре обізнаний з цією країною. — Тоді, — продовжує він — 6,000 портуґальців зуміли відбити наступ 30-тисячної армії еспанців. Тут відбулася велика історична битва, і тому від слова „битва" чи баталія пішла назва цього містечка Баталя. І в цій хвилині я подумав: адже кількісне співвідношення між козаками Мазепи та московськими військами царя Петра І в битві під Полтавою 1709 року також не було гіршим ніж між портуґальцями та еспанцями 1385 року, проте Мазепа програв цю також історичну і трагічну для України битву.

Чому ж портуґальці виграли? Чому так одчайдушно в минулому і тепер вони відстоюють свою незалежність?

На це наш Райнгардт відповів так: —Поперше, Портуґальці дуже дорожать тим, що їх відрізняє від еспанців. Взяти хоча б їхню мову. Таж між цими мовами немає великої різниці. Говорячи до портуґальця еспанською мовою, він вас напевно зрозуміє, хоч у зв'язку з відмінним наголосом, ви можете його не так легко зрозуміти. Але, власне, тим наголосом та деякою іншою різницею в мові портуґальці дуже дорожать. Вони усвідомлюють собі, що доти поки в них існує щось відмінного від еспанців вони можуть зберегтися, як окрема нація. І тому ще з дитинства, коли дитина якесь слово вимовить не так, як його треба вимовляти в Портуґалії, мати каже дитині: „Не говори мені по-еспанському! Говори по-портуґальському!"

— Подруге, — продовжував Райнгардт, — аби зберегти свою ідентичність, портуґальці дуже рідко одружуються з еспанцями. Потретє, кожен портуґалець свято зберігає своє право на власність, і тому за свій клапоть землі він готовий битися до смерти аби тільки він не попав до рук чужинця.

Слухаючи це, мимоволі напрошується порівняння з нашою, українською дійсністю. І кожен скаже, таке порівняння аж ніяк не може бути в нашу користь. А якщо так, то хіба маленька Портуґалія не може бути добрим прикладом для „Великої" України? Може і повинна бути!

Фатіма — святе місце

Фатіма! Фатіма! (наголос на першому „а"). Хто з „практикуючих" католиків (і чи тільки католиків?) не чув цього слова? Фатіма — святе місце. Сотні тисяч католиків не тільки з Портуґалії, але й з цілого світу, починаючи від 13-го травня і кінчаючи 13-им жовтнем ідуть сюди на прощу. При тому яких сотню кілометрів до Фатіми вони таки йдуть, а не їдуть, несучи на плечах хреста. В чому справа? Чому це місце стало святим?

А тому, що приблизно півтора кілометра від села Фатіми (десь посередині між Коїмброю та Лісбоною) у відокремленій мальовничій околиці 13-го травня 1917 року появилася Божа Мати перед трьома дівчатами-пастушками. Це сталося ще понад 63 роки тому; за цей час дві з них померли, а третя хоча ще живе, проте чомусь перебуває зовсім відокремлено в приюті.

За цей час тут розбудовано чудовий ресорт не тільки для пілігрімів, але й для кожного, хто хоче відпочити і „подихати" свіжим і чистим повітрям. Ось тут, на величезному білосніжному (побудованого з білого каменя) майдані стоїть капличка на тому самому місці, де об'явилася Божа Мати. В каплиці, майже безперервно на зміну священики відправляють Службу Божу. Трохи далі від каплички бачимо чудодійний фонтан, з якого 15-ма струмками тече кришталево-чиста вода, до якої прочани підходять і з насолодою п'ють. Ще далі красується у сяйві соняшного проміння катедра, побудована з білого мармуру. А потім — манастир, лікарня, готелі і т.д., не кажучи вже про безліч крамничок із сувенірами. „Одним словом, живи, молися і насолоджуйся природою!" — сказала Юлія Загоруйко, одна з учасниць нашої групи — українка з Монтреалю.

Доля Марокко

Нарешті, автобус привозить нас до Кадізу — найстаршого міста Европи заснованого фінікійцями, а звідтіля вже зовсім недалеко — до Ґібральтару. Крім Ґібральтарської протоки, тут є містечко такої самої назви, яке хоч і знаходиться на території Еспанії, але чомусь і досі перебуває під окупацією Англії.

Якщо дехто вважає, що побережжя Ґібральтару є таким самим могутнім і скелистим, як його малюють на реклямах „Пруденшіял Лайф Іншуранс Ко.", то їх чекає розчарування. Це скорше невелика, напівобвалена, піскового або глиняного походження гора, яка у сяйві соняшного проміння набирає не то жовтого, не то білого кольору.

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

„Хлопці Зеленого Бору"

В'їзд до табору.

Приїжджаємо на відвідини пластової оселі в Іст Четгем. Найбільше цікавить нас "День Пластуна", який припадає якраз на цей "вікенд". Приємно зустрінути знайомих і приятелів, з якими не маємо нагоди побачитися десь-інде. Чекаємо нетерпеливо, щоб побачити своїх найдорожчих — чи здорові, чи задоволені? Ці думки мимоволі нас непокоять.

Нараз бачимо здалека, як табір новачок іде на обід. Кожні мама і тато шукають очима за своєю донею. Дівчатка весело йдуть зі своїми сестричками і співають: "Ми йдемо гамати".

Ще не встигли новачки пообідати, а вже ціла хмара новаків зі своїми братчиками нетерпеливо чекає коло дверей їдальні. Нарешті, хлопці обідають. По обіді всі бадьоро співають: "Дякуємо паням в кухні, дякуємо всім паням, за сніданок, за вечерю, підвечірок і обід".

Ми приємно вражені, що хлопці, звичайно менше співучі ніж дівчата, — так гарно всі разом співають. Але це тільки початок, хлопці-новаки зробили нам багато інших сесподіванок.

Всі чотири цьогорічні табори на "Вовчій Тропі" були дуже успішні, а команди вклали багато зусиль, щоб юнацтво і новацтво мало цікаві програми. Чуємо позитивні завваги родичів і таборовиків.

Підходимо до брами табору новаків і в око впадає гарно вимальований напис — "Хлопці Зеленого Бору". Зараз коло брами на дереві — ікона Матері Божої, лямпадка і квіти. На середині площі щогла, на якій здалека видно напис "Бог і Україна".

У суботу по обіді починається "День Пластуна". В першій частині програми юначки і юнаки, а після того новачки переводять вправи з синьо- жовтими стрічками, а також танцюють українські танці. Новаки, передягнені за фігури з шахів, переводять живу гру на траві, де білим порошком зроблена шахівниця. Збитих шахів виносять на ношах братчики-санітари з червоними хрестами на плечах. Захоплені родичі та гості винагороджують новаків щедрими оплесками. Ця точка була приготовлена за ініціятивою ст. пл. Тараса Ковча. В другій точці в якій виступало 12 солістів, новаки виконали в'язанку пісень та новацьку коломийку, закінчуючи цю точку народними танцями. Своїм чудовим виступом вони полонили серця усіх присутніх.

Зі співом новаки відмаршовують до свого табору. Під час цілого "вікенду" ми ввесь час чули їх спів і були заскочені, що малі новаки навчились стільки нових пісень і так гарно й чисто їх співали. У цьому їм допомагали братчики, які на гітарах акомпаньювали до співу. На новацьких вогниках вони мали чудові точки співу, включно з популярною коломийкою, укладу братчика Славка.

Під час "Дня Пластуна" о 6-ій год. вечора відбулась нарада-зустріч з проводом табору. Комендант пл. сен. Ярослав Пришляк, вітаючи батьків та гостей, поділився усіми проблемами таборового життя. Для потвердження дійсного стану в таборі, він запитав наймолодшого таборовика Марчика Кальмана, чи він хотів би поїхати додому. Маленький новачок, обнявши за шию коменданта, відповідав: „Ні! Я люблю табір, люблю тебе і братчиків...".

Цей милий настрій продовжувався музикою та піснями при гітарах і гармонії, а згодом ляльковим театром — інсценізацією казки "Три свинки", яку виконали братчики. У подяку батькам за довір'я до новацьких виховників братчик Славко проспівав пісню "Рідна мати моя".

Ми з захопленням спостерігали, як новаки виконували точки програми з братчиками, які з великою посвятою і любов'ю ними опікувалися. Пізніше нам вдалося поговорити з комендантом табору пл. сен. Ярославом, членом куреня ім. Тисовських, який був "мотором" всього, що відбувалося у новацькому таборі. Його погідна вдача, великий досвід у праці з новацтвом, батьківська опіка та любов до дітей — у великій мірі спричинилися до успіху всього табору. Ця скромна, віддана Пластові людина вже 24-ий раз безкорисно переводить свої літні вакації у таборі, виконуючи обов'язки коменданта.

Команда-Булава табору "Хлопці Зеленого Бору".

Прохаємо "братчика Славка", — як його тут усі кличуть, — розповісти нам дещо про себе. Із його розповіді дізнаємося, що він народився і жив у Бережанах. Пластував вже від новацтва у таборах на горі Лисоні коло Бережан; пізніше, вже студентом вступив до ОУН і став її провідним членом. Не оминули його польські тюрми. Під час німецької окупації попав у концентраційний табір Оберлянцендорф — філію Дахав. Студіював у Львові, Інсбруці та Мюнхені, закінчивши студії інженером агрономії. В ЗСА вже від 1950 року включився в громадську працю і заснував у Боффало, Н.Й., Пластприят і з того часу безперервно працює спочатку у таборі "Новий Сокіл", а згодом — комендантом у таборі "Вовча Тропа". Проте, друг Славко не обмежується працею на літніх пластових таборах. Вже 20 років він був гніздовим, референтом новацького вишколу та заступником станичного, та вже 9-ий раз є станичним пластової станиці у Боффало; членом "Орлиного Кругу" та здобув усі три виховні ступені.

Я. Пришляк розповів нам, що в таборі "Хлопці Зеленого Бору" є коло 80 новаків та 15 членів Булави. Його заступником є ст. пл. Тарас Ковч, а бунчужним — його брат, ст. пл. Роман Ковч, обидва з Клівленду. Третій брат — Петро Ковч є братчиком. Писарем табору є ст. пл. Зенон Ваплавів з Балтімору. Взагалі комендант дуже задоволений своєю Булавою, членами якої є: Богдан Цибик, Клівленд; Юрко Білик, Філядельфія; Борис Вірстюк, Пассейк; Богдан Іваськів, Пассейк; Адріян Кармазин, Клівленд; Тиміш Гнатейко, Пассейк; Олег Данилюк, Ню Йорк; Аскольд Винників, Ню Йорк; Юрій Курівчак, Елізабет; Юрій Щука, Філядельфія (підбратчик).

Щодо віку новаків, то є шість найменших по шість років, 14 у віці семи років, 20 — у віці від 8 до 9 років, а решта — у віці від 9 до 11 років. Нас цікавить програма занять, і друг Славко нам далі розказує. Спорт, який хлопці дуже люблять, — копаний м'яч, відбиванка, два вогні, "бейсбол" і "фрисбі", — займає одну годину вранці і півтори години по обіді. Після обіду — відпочинок, або гри для тих, які мають більше енергії і не хочуть відпочивати. Відбуто кілька прогулянок — одну до міста, а дві на терені оселі. Плавання — щодня, якщо погода добра. Крім того, були теренові гри, вогники, гутірки та пісні, а дехто з новаків мав змогу здати новацькі проби.

На знак протесту проти Олімпіяди у Москві мав свою новацьку Олімпіяду, включно зі запаленням вічного вогню. Був біг на 60 ярдів, скок у височінь та кидання м'ячем. Маратонський біг на півмилі виграв новак Михась Савицький.

Ми дійсно були здивовані, що програма була такою цікавою та різноманітною, а багато дечого з того братчик Славко підготовив заздалегідь. Він ще перед табором був у контакті з Булавою і, подавши їм свій плян, зазначив, що всі мусять підготовити 12 казок - розповідей перед приїздом на табір.

"Дуже часто захоплені батьки запитують мене, — сказав братчик Славко, — якою чародійною силою я володію, що діти в таборі почуваються щасливими і так дуже люблять його? Відповідаю, що, можливо, мої внутрішні та зовнішні ціхи характеру в цьому допомагають. Однак у вислові 'братчик' криється увесь зміст праці новацького виховника. У першій мірі, братчик для дитини це — серце, душа та розум, або — правдива любов, відчуття, зрозуміння, підхід, знання; це спільне переживання радощів та невдач. І коли ніжні струни дитячої психіки вміло настроюється — осягається чудову симфонію, а це називається — щастям дитини".

Ми ще слухали б братчика Славка, але не хотіли його довше затримувати, бо він поспішав до табору, до своїх хлопців — до "Хлопців Зеленого Бору"!

О. К-ин

„Православ'я..."

(Закінчення зі ст. 2-ої)

рантура. Там же є заочний сектор, де вдосконалюють свою богословську освіту парафіяльні священики.

„Добрими стали від часу Другого Ватіканського Собору стосунки між Руською і Римсько-Католицькою Церквами. В січні 1978 р. у Києві, Житомирі та Одесі побував архиєпископ Празький, Примас Богемії та Моравії, кардинал Франтішек Томашек. Він був присутній на урочистих відправах у православних соборах цих міст." /стор. 57.

Автор цих рядків вибрав декілька рядків з брошури „Православ'я на Україні", щоб словами Архиєпископа Макарія доказати, що Українська Православна Церква в Україні не є українською, тільки російською.

Екзарх України Філарет на міжнародних конференціях не заступає інтереси Української Православної Церкви — тільки інтереси Руської Православної Церкви. Немає тут нічого дивного, що „Патріарх Екзарх України Філарет постановою Священного Собору від 16 листопада 1979 р. призначений головою синодальної комісії з питань християнської єдности"

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ В НЮ ДЖЕРЗІ

Нюарк, Н.Дж. — В неділю, 5-го жовтня ц.р., від 8 рано до 4 по полудні тут в церковній залі св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню відбудеться День Союзянки, що його організує Окружна Рада Союзу Українок Америки. У програмі: показ обрядового печива, мистецькі виставки, враження учасникім міжнародної конференції у Копенгагені, показ жіночої літературної творчости, виставка видань для молоді, продаж печива, виграші тощо.

Теорія двох...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

му апараті, водночас залишається активним членом української громади. Очевидно, не всі мають Богом дані ті всі прикмети, які промощують їм шлях до визнання їх і признання їм видатних становищ в американській /канадській/ спільноті. Не всі мають той хист, знання, особисту товариську культуру і поведінку, які кваліфікують їх на ті здобуті ними становища. Не всі теж мають зрозуміння, що вони, діставшись на вищі щаблі громадської драбини в американській /канадській/ громаді, залишаються українцями з обов'язками супроти України й українського поселення. Тим паче заслуговують на признання і пошану ті наші українські люди, які у практиці виконують теорію двох батьківщин, спричиняючись до зросту культурного чи господарського потенціялу в Америці /Канаді/ та водночас збагачуючи українську культуру чи економіку, так, як цього не в силі робити наші земляки в Україні, запряжені до імперського воза.

Священна місія

Отож теорія двох батьківщин — це не пуста вигадка і вона ні в чому, ані на йоту не применшує українського патріотизму. Вона поєднує тільки український патріотизм з відносинами і умовинами, в яких опинилися вчорашні вигнанці з рідної землі, які стали поселенцями в чужомовних країнах — і не можуть — невільно їм — ставитися до тих своїх нових батьківщин, які дали їм змогу розпочати нове життя, як до ворожої їм чужини. Не замикаймося в українському гетто, стараймося здобути собі повагу в американському /канадському/ суспільстві та водночас будьмо активними для добра української вільної громади з її священними місіями супроти України.

Товариство св. Софія — Комісія Патріяршого Фонду повідомляє:

Українське Патріярхальне Товариство відділ — Бофало, Н. Й. Збірка на Патріярший Фонд за 1979 р. Переслана частинами до каси св. Софії в міс: серпень, грудень, 1979, лютий березень і квітень 1980. Датки від установ, підприємств, товариств і організацій.

по дол.:
1,000.00 Бінго (в пятницю), Бінго (в суботу).
500.00 Патріярхальне Товариство, Відділ в Боффало.
25. 00 Український Дім „Дніпро", Об'єднання Жінок ОЧСУ, Українсько-Американські Ветерани, Стан. 23.
20. 00 Українське Лік. Тов. Відділ в Боффало.

Датки поодиноких осіб

100.00 Микола Борицький, Оксана Бережницька, Ірина і Юрій Лаврівський, Анна і Теодор Небожук, Н. і Михайло Пікас, Н. і Евген Стецьків.
50.00 Степан Вуйцік, Мирослав Перейма, Василь Сметанюк.
40.00 Д-р Теодор Парфанович.
30.00 Антін Вішка.
25.00 Дмитро Мацьків, Василь Синевицький, Люба і Роман Цьолко, Зенон Боднарський, Онуфрій Білоголовський, А. Дякун, П. Дорійчук, І. Іцкало, Р. Конотопський, Олекса Кулик, М. Кавалір, В. Музичка, М. Осташук, Ярослав Пришляк, Ярослав Слободинський.
20.00 Микола Фарима, Оля і Ігор Чмола, К. і С. Шипилявий, М. Перейма, Дмитро Бараницький, М. Блендоногий, Василь Бумбар, О. Булак, Іван Горбачук, І. Дроздовський, В. Данилюк, С. Гарасим, Іван Вороняк, Юрій Войцак, Дмитро Дранка, Ю. Коссовський, М. Кобіль, Р. Каспир, І. Качмарик, М. Левчук, Уляна і Михайло Лоза, Христина і Ігор Мороз, М. Мандзій, Т. Михаськів, Михайло Мохнач, Ілярій Паращій, П. Полюжий, Дмитро Принь, І. Перцак, І. Папуга, А. Патришин, В. Русинко, Маркіян Стасюк, М. Стасюра, Р. Топольницький, Петро Тиховський.
15.00 Степан Хомин, Ю. Галабанов, П. Ковалик, Т. Кучер, Л. Кузьмінський, А. Кілко, О. Лисак-Тивонюк, К. і Б. Мороз, Іван Ткач.
10.00 Василь Уляк, В. Фализюк, В. і. А. Федорак, О. Школьний, С. Шиманський, Іван Шевчук, Тимко Юрків, Богдан Юрків, М. Юрків, Д. Яремко, М. Вашкорак, В. Гринчак, Р. Багнюк, Я. Бойченюк, І. Васильківський, А. Войчак, Р. Войчак, М. Ганицька, Й. Ганипсяк, О. Троян, В. Тиховський, Петро Садовий, Микола Скробила, М. Сенів, М. Салдит, В. Райца, К. Панасевич, І. Пікас, Б. Пашковський, Василь Пристайко, Ольга Попадин, В. Панкевич, А. Приндота, Д. Пітолай, М. і П. Плотиця, О. Перейма, В. Осадців, С. Нагнибіда, І. Новіцький, М. Несторук, М. Мочерняк (старш.), Мочерняк (мол.), Петро Мандзій, О. і М. Морозевич, В. Левицький, В. Михальчук, І. Піцун, Б. Пруц, М. Саміло, І. Слободян, С. Тарабас, П. Макар, М. Макогін, М. Миськів, В. Мельник, Р. Міжалів, А. Малік, П. Міскало, С. і С. Мандзій, З. Мосійчук, Т. Криницька, Й. Кочут, Р. Касіянчук, О. Кульчицький, І. Кордупель, В. Кирик, І. Кравець, М. Колачко, В. Кусий, М. Козиревич, Федір Іскало, М. Івахів, О. Зелінський, Е. Заньків, М. Данило, З. Депутат, З. Дерчак, М. Ґрех, М. Грубяк, І. Гринчак, В. Гринчак, М. Гринчак, Л. Головатий, І. Гайдук, І. Гулик, І. Гринчак, М. Гнатів, Іван Горячий.
8.00 Тетяна Блендонога.
5.00 М. Теребас, Д. Терех, В. Щовінський, О. Зеленський, Й. Анішкевич, І. Білинський, В. Буцєрка, М. Батіг, А. Бандура, Я. Білий, П. Василишин, М. Вішка, Л. Гринчак, П. Горавус, І. Галабут, І. Гришковяк, І. Гнатик, С. Ґрекуляк, А. Гах, Анна Ґах, Евгенія Дергач, Г. Добрикевич, Я. Заньків, Д. Завадівська, І. Коман, А. Крупницький, М. Кудерявець, С. Кокотайло, А. Крупа, П. Лютий, Т. Лехман, М. Міхалов, А. Мороз, П. Мельничук, Б. Маданяк, В. Марк, д-р С. Мандзик, Семен Каман, Т. Голубіцький, В. Бурда, Х. Мак, М. Медик, М. Нестерук, І. Нижник, Т. Небор, Ф. Папіш, С. Паславський, А. Тортика, О. Пастухевич, Г. Пегончик, М. Петрович, В. Регула, Г. Сукмановський, Г. Стасюк, І. Самуляк, Оля Слабик, М. Смольнецький, А. Сигловий, М. Стадник, В. Скубіш.
3.00 Олена Папіш.
2.00 Софія Судин, Дмитро Ґілецький, Іван Міхаловіц.

Замість квітів на могилу бл. п. Василя Шаванівського

20.00 ООЧСУ — відділ Боффало.
10.00 Дмитро Ганущак, Михайло і Текля Мандзій, Тадей Михаськів, О. Ґреґа, М. і О. Морозевич, М. і О. Блендоногі, М. і О. Погоратні, І. Микитин, Іван і Анна Дроздовські.
5.00 З. Мосійчук, А. Пугач, І. Кравець, Р. Касприк, Б. і К. Мороз, Ю. і М. Пашковські.

Замість квітів на могилу Олександра Бережницького

100.00 Оксана Бережницька, бувші учні Учит. Семінарії в Міттенвальді (Нім).
67.93 Бувші учні Учит. Семінарії в Міттенвальді (Нім).
50.00 Ольга і Елмер Берч, Ксеня і Мирослав Данилишин, Анна і Олександер Заяць, Марія і Евген Турянський, Степанія Хома, Люба і Роман Цьолко.

25.00 Гуцульське Тов. ім. Олекси Довбуша в Боффало, Анна і Теодор Небожук, о. Богдан і В. Смик, Марія і Сидір Тимяк, УККА — відділ в Боффало, о. дияк. Андрій і Гал. Чировський, І. і М. Чировський, Тарас і Юля Шипилявий.
20.00 Петро Бурак, С. і Л. Головатий, О. Ґреґа з родиною, Галина Крохмалюк, Елеонора і Роман Крупка, Зеня і Василь Мороз, Мирослав Перейма, Надія і Михайло Пікас, Лідія і Маркіян Стасюк, Анна Стецькович, Р. і Л. Цьолки.
15.00 Михайло Мохнач, Евгенія Онуферко, Петро і Анна Тютюнник. Ірина Шинаровська.
10.00 Надія Андрушко, Ірина і Роман Вергун, Надія Волинець, Іван Гаврилюк, Ірина і Ілля Гомонко, Марія і Петро Паравус, Ярослав Гулик, Ксеня і Зенон Депутат, Ольга і Андрій Кілко, Михайло Кладочний, Волод. і Ан. Копистянський, С. і Л. Крохмалюк, Р. і О. Кулик, Уляна і М. Лоза, Е. і Е. Луковський, Степан і Ярослава Малюца, Марія і Дмитро Мацьків; Тадей Михаськів, К. і В. Мороз; М. і О. Морозевич, В. і М. Осташук, Г. і Р. Пікас, М. і В. Райца, Оксана Сасик- Хутко, П. і В. Сметанюк, А. і В. Федорак, Богдан і Лідія Хомяк, К. і С. Шипилявий, С. і С. Шишка, Д. і Е. Яремко.
5.00 Роман Касприк, Анна і Юліян Конотопський, Іван Кравець, Михайло і Марія Курляк, Зеновія Мосійчук, П. і Б. Наминанік, Анна Пугач.

Замість квітів на могилу бл. п. Володимира Демкова зложили:

30.00 Члени управи Патр. Тов. — Боффало (особисто).
25.00 Боффало Патр. Тов., Роман і Люба Цьокали.

Замість квітів на могилу бл. п. Ол. Ганицького зложив:

10.00 Михайло Мохнач.

Замість квітів на могилу бл. п. Теодора Ставничого, зложили:

50.00 Микола і Володимира Ценки.

Замість квітів на могилу бл. п. Катерини Шипилявої зложили:

100.00 Ольга і Елмер Берч, Анна і Василь Макухи, Богд. і Христина Шипиляві, Тарас і Юліянна Шипиляві, Ольга та Іван Джуглеї.
50.00 Марія та Іван Горбачуки, техніки „Дженерал Електрік", Катерина Лиса, Парма, Огайо, Олесь Оленчук, Равенна, Огайо.
30.00 Співробітники Е. Берча.
25.00 Богдан і Ольга Горбачуки, Марія і Теодор, Джуман, Парма; Марія і Мих. Крижанівські, Марія і Василь Новадлі, Анна Пендзей, Торонто; Григор Романенко, Торонто; Ольга і Мирон Тарапацькі.
20.00 Іван і Марія Іскали, Ольга і Михайло Косяк, Сиракюзи; Анна Оленчук-Янчич, Клівленд; Михайло Оленчук, Клівленд; Людвик Рудка, Нью Гейвен, Кт.;
15.00 Надія і Михайло Пікас, Анна Симанів, Торонто; р Зигмунт Тарловський.
10.00 Іван і Надія Баланчуки, Микола Беднарик, Петро і Єлисавета Бендини, Оксана Бережницька, Тетяна Блендонога, Михайло і Юлія Блендоногі, Ярослав Бойченюк, Іван Головачук, Зенон і Ксеня Депутати, Михайло і Катерина Значки, Люба Зубар, Іван Кравець, д-р Михайло і д-р Уляна Лози, д-р Михайло і Миросл. Макогон, Олена, Павлина і Петро Максим, Михайло і Текля Мандзій, Іван і Катерина Масло, Маріян і Олена Морозевичі, Михайло Мохнач, Ольга Алексевич-Лавні, Марія Оленчук, Клівленд, Огайо; Омелян Пастухевич, Василь і Катерина Пристайки, Володимир Сілецький, Лорейн; інж. Іван і Марія Слободян.
5.00 Богдан Бейгер, д-р Річард Волін, Малина і Корнило Дзюби, Роман Касприк, Зеновія Мосійчук, Ірина і Петро Остапчуки, родина Прибилів, Сиракюзи; Василь і Параска Сметанюки, Слава і Степан Шишки.
27.00 Теодор Немийвода.
25.00 Володимир Антонюк.
20.00 Маркіян і Ліда Стасюки, д-р Петро Мельник, Василь Зус.
15.00 Інж. Богдан Філінський.

Комісія Патріяршого Фонду Товариства Свята Софія щиро дякує усім вельмишановним збірщикам і жертводавцям. Датки на Патріярший Фонд можна складати на руки уповноважених збірщиків або висилати на адресу:

St. Sophia Religious Association
— Patriarchal Fund
7911 Whitewood Road • Philadelphia, Pa. 19117

Всі датки на Товариство Свята Софія — Патріярший Фонд можна відтягати від податку. IRS No. 23-74380645.

Св. п. отець-протодиякон Микола Чалий

В середу 13-го серпня 1980 року по волі Всевишнього відійшов у вічність св. п. о. протодиякон церкви Святого Вознесення в Мейпелвуді, Н. Дж., соліст церковного хору Микола Чалий.

св.п.о. протодиякон Микола Чалий.

Св. пам'яти Микола Чалий народився 1903 року на Полтавщині, в родині протодиякона Тихона і матері Євдокії Чалих. З дитинства пішов слідами батька, протодиякона, який мав чудовий голос, тож, виїхавши підлітком на Дін, вчився в спеціяльній школі співу. Пізніше в дорослих літах став членом Харківської опери, де співав, як соліст-бас. Перед Другою світовою війною виступав солістом у Дніпропетровському оперному театрі. Прибувши з родиною до Америки, поселився в Нюарку, де й застала його несподівана смерть на 77-му році його трудолюбивого життя.

Тут, в Нюарку, й у інших околицях виступав часто на різних імпрезах, академіях тощо, як соліст, співаючи залюбки українські патріотичні пісні. Мав чудовий сильний бас і полонив слухачів своїм голосом. З часом став солістом у славнозвісному хорові Донських Козаків під керівництвом Жарова, який протягом 20 років об'їздив чи не ввесь світ. З цим хором їздив і бас Микола Чалий. В одній із таких поїздок до Европи, в Мюнхені, Німеччина, св. п. Митрополит Никанор, висвятив Чалого на диякона.

Повернувшись до Америки, отець-диякон служив у православній катедрі св. Тройці в Ню Йорку, а від 1975 року був протодияконом і солістом хору церкви Святого Вознесення в Мейпелвуді, де виконував свої обов'язки до дня смерти. Тут він не раз виступав на святі Тараса Шевченка, на різних концертах тощо.

В суботу 16-го серпня в похоронному заведені Литвин і Литвин при великій кількості парафіян, другів і знайомих відбулася панахида, яку відправили: настоятель церкви Св. Вознесення о. І. Наконечний, і митрофорний протоієрей д-р о. Ю. Шумовський, що виголосив і прощальне слово над труною покійного. Співав чоловічий хор, в якому св. п. М. Чалий довший час був солістом, під орудою диригента Кулика.

В неділю, 17-го серпня, тіло з покійним було перевезено до церкви Св. Вознесення, де увечорі було відправлено другу панахиду. Її відправили о. І. Наконечний і настоятель церкви Св. Тройці Ірвінгтону о. протоієрей С. Непріль. Слово за покійного сказав о. Непріль. Співав об'єднаний хор двох церков Св. Вознесення з Мейпелвуді і церкви святої Тройці з Ірвінгтону під орудою диригента Л. Харченка. По відправленні панахиди в парафіяльній залі відбулася поминальна перекуска, яку приготовили члени парафії церкви Св. Вознесення. З спогадами про покійного виступали: диригент хору Л. Харченко, диригент церкви святої Тройці з Ірвінгтону О.Олійник, який був знайомий з покійним, ще з часів перебування їх в Мюнхені, та староста церковного хору Іван Самчук.

В понеділок, 18-го серпня, о. І. Наконечний і прот. С. Непріл відслужили Святу Літургію — одспівання, в якій узяв участь хор Донських Козаків, що приїхав з дальших околиць під керівництвом заступника Жарова диригента Ю. Марґитича, й панахиду. Проповідь і прощальне слово сказав настоятель о. І. Наконечний.

Опісля тіло небіжчика було відпроваджено до Церкви Пам'ятника Св. Андрія Первозваного в Бавнд Бруку, де отці: митрофорний протоієрей — голова Консисторії о. А. Селепина, о. протоієрей В. Покотило, о. протоієрей Фр. Істочин, о. протоієрей С. Непріль і о. І. Наконечний, відправили панахиду, і тлінні останки покійного протодиякона М. Чалого були зложені там же на українському православному цвинтарі, на т. званому Українському Пантеоні.

Зі смертю протодиякона Миколи Чалого українська православна громада церкви Святого Вознесення втратила велику людину: протодиякона і соліста, а родина — чоловіка, батька, дідуся і прадідуся.

Покійний залишив у великому горі дружину Ольгу, дочку Маргарету з зятем, п'ять внуків і двох правнуків, та велику українську громаду церкви Святого Вознесення, де св. п. протидиякон М. Чалий понад п'ять років виконував з сумлінням свої обов'язки, і де про нього довго житиме пам'ять.

К. Степовий

К. Чічка-Андрієнко розказує про УМІ

У програмі „Українська культурна година" з радіостанції WDLC у Порт Джервісі, Н.Й., 31-го серпня ц.р. керівник цієї програми Ярослав Ґавур перевів інтерв'ю з директором Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, відомою українською піяністкою Калиною Чічкою-Андрієнко.

Представивши слухачам пані Калину, яка саме тоді перебувала на відпочинку у Ґлен Спей,Н.Й., Я.Ґавур попрохав її розповісти про історію і працю УМІ.

К. Чічка-Андрієнко: — УМІ постав у 1952 році у Ню Йорку і згодом поширився на інші міста, бо українські професійні музики почали відкривати філії УМІ. Під цю пору існують вже кільканадцять філій Інституту. Викладають у ньому вчителі зі старшої ґенерації, але є також і зовсім молоді вчителі. Це — наші випускники, які після закінчення Музичного Інституту вдосконалили свої знання у високих американських музичних школах, а тепер працюють викладачами в УМІ.

П.: Які можловості навчання має українська молодь в УМІ?

В.: Ми приймаємо всіх дітей, без винятку. Наука відбувається за пляном Вищого Музичного Інституту імени Лисенка у Львові, проте, ми все ж таки стараємося підібрати відповідний до здібностей окремих дітей матеріял. Крім того, раз у році влаштовуємо для молодших учнів так званий — попис відділів, на якому визначніші учні з усіх філій мають нагоду починуватися своїми осягами. Влаштовуємо, — також раз у році, — концерт для старших віком визначних учнів.

П.: Як відбуваються іспити в УМІ?

В.: Двічі у році відбуваються іспити, на які приїжджають учителі з інших філій. Наші учні люблять ставати до іспитів, бо одержують свідоцтва, що колись пригадуватимуть їм час, коли вони у колі своїх ровесників, крім приписаного матеріялу, вивчали улюблену українську музику, знайомлячись із творами українських композиторів.

П.: У якому віці діти можуть починати навчатися музики?

В.: Підхід до цього — індивідуальний. Згідно з япон ською методою „Зузукі", діти можуть починати брати лекції музики ще у передшкільному віці. До нас, одначе, приходять також і старші віком учні, студенти коледжів, які бажають для своєї приємности навчатися гри на фортепіяні, скрипці чи бандурі. Найкращий же вік — між сьомим і восьмим роком життя дитини.

П.: Яке на Вашу думку, наставлення батьків до праці УМІ?

В.: Можу сказати, що батьки наших учнів зрозуміли значення музики для своїх дітей.

Відпочинок закінчився, починаються заняття у школах; діти ідуть у школи українознавства, до молодечих організацій. Але треба подбати і про музичне виховання дитини, без якого найкраще виховання було б неповноцінним.

Добре, що діти вивчають українське народне мистецтво — танці, гру на бандурі тощо. Але треба, щоб вони запізналися з клясичним мистецтвом, з творами українських композиторів і побачили, що українці, і під оглядом культурним, є багата повноцінна нація. Щоби гордилися тим, що вони — діти України.

На закінчення інтерв'ю керівник програми „Українська культурна година" подякував п-і К. Чічці-Андрієнко побажав дальших успіхів у праці в цій, такій важливій ділянці українськоє музики, що її вже напротязі довгих років веде Український Музичний Інститут.

Н.Н.

АМЕРИКАНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, яка домагається леґалізації абортів, буде скаржити Римо-Католицьку Церкву в ЗСА за те, що вона, мовляв, вмішується у політичні справи і явно веде політичні кампанії в користь тієї чи іншої справи. Речники цієї організації кажуть, що Церква звільнена від податків і як така, не повинна займати становища до контроверсійних справ, у великій мірі пов'язаних з політикою. Лоренс Ледер, голова цієї групи, заявив, що Католицька Церква порушує правила податкового уряду, які виразно окреслюють, що може, а чого не може робити установа звільнена від податків.

ЖЕРТВОЮ ІРАКСЬКО-ІРАНСЬКОЇ ВІЙНИ впали дотепер три американські громадяни, і є небезпека, що таких жертв буде більше. В часі атаки іранського летунства на петрохемічні підприємства в Базрі й околиці в Іраку, згідно з офіційними й американськими джерелами, загинули принаймні три американці: Гарвей Джонсон і Люк Клайн з Ню Мехіко стейту, та Сидней Ґрент з Арізони. Згинули також інші чужинці, які працювали на свіжо відкритому величезному виробничому комплексі в Базра. Іракський уряд після бомбових налетів евакуював працівників-чужинців у числі коло тисячі осіб.

ЮНАЙТЕД ПРЕСС ІНТЕРНЕШЕНЕЛ повідомляє з Китаю, що там мали місце випадки, в яких поважне число селян загинуло від затруєння трійливими хемікаліями, що їх населення не вміло вживати або, можливо, навіть не знало їхнього призначення. Випадок став відомий після того, коли вчений Ванґ Венґо перевіряв боротьбу зі шкідниками в провінції Шенсі. Він ствердив, що від таких хемікалій померло принаймні 17 осіб, а понад сто важко захворіло. Інформацію про це він помістив у льокальній пресі, вимагаючи докладного інформування селян, як поелуговуватися штучними добривами, особливо хемічними, з якими вони зустрічаються вперше в житті.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" в числі 267-ім з 23-го вересня бідкається в звіті про поїздку американської делеґації під керівництвом Вілліяма Перрі, заступника секретаря оборони ЗСА, до Китаю: „Для ЗСА дуже важливе мати свої підслухові станиці на китайсько-совєтському кордоні після втрати таких в Ірані. А Пекін зовсім не проти того, щоб дати свою територію для приміщення американських розвідочних гнізд. Американський воєнно-промисловий комплекс покористувався теперішньою закордонною політикою Пекіну, щоб використати його для своїх воєнностратегічних цілей".

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ МЕНДАК, член УНС Відд. 233 в Лорейн, Огайо, помер 9 червня 1980 р. на 86-му р. життя. Нар. 1894 р. в Україні; членом УНС став у 1935 р. Залишив у смутку дружину Марію, 3-ох синів, 2 дочки і 16 внуків. Похорон відбувся 12-го червня на цвинтарі Кальварія в Лорейні.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Дейчаківська, секр.

ІВАН МУРАН, член УНС Відд. 53 св. Николая в Піттсбурґу, помер 9 червня 1980 р. на 69-му р. життя. Нар. 1911 р. в Піттсбурґу; членом УНС став у 1930 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Маріянну і 2 внуків. Похорон відбувся 12 червня 1980 р. на цвинтарі св. Володимира в Піттсбурґу.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Головатий, секр.

ТЕКЛЯ КОЦЮБКА, членка УНС Відд. 265 ім. Богдана Хмельницького в Майнерсвілл, Па., померла на 87-му році життя. Нар. в Україні; членкою УНС стала 1923 р. Залишила у смутку дочку Гелену і синів — Михайла Гері та Івана. Похорон відбувся 11 червня 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Левелин, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелен Шілер, секр.

МИХАЙЛО ДМИТРІВ, член УНС Відд. 341 ім. Юліяна Головінського помер 27-го травня 1980 р. на 65-му р. життя. Нар. 1914 р. в Пакістці, пов. Мостиська; членом УНС став у 1957 р. Залишив у смутку дружину Ольгу і дочку Олю Володимиру Малат. Похорон відбувся 29 травня 1980 р. на цвинтарі Гевенлі Рест у Віндсор, онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Ірина Літинська, секр.

МАРІЯ ГОСЬ, членка УНС Відд. 192 Т-ва Запорозька Січ в Геркімер, Н. Й., померла 15 червня 1980 року на 88-му р. життя. Нар. 1892 р. в с. Таданна, Україна; членкою УНС стала у 1927 р. Залишила у смутку дочку Ґеню, сина Ярослава, 8 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 17-го червня 1980 р. на цвинтарі Укр. Правосл. Церкви в Геркімер, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

МИКОЛА ХОМИК, член УНС Відд. 303 ім. Івана Мазепи у Флінт, Міч., помер 14 червня 1980 р. на 68-му р. життя. Нар. 1913 р. в с. Ляшки (Львів), Україна; членом УНС став у 1960 р. Залишив у смутку дружину Ірену, дочки: Олю, Марію і Дарію, сестру Марію та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 18 червня 1980 р. на цвинтарі Нова Кальварія у Флінт, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Лещук, секр.

БОГДАН СТЕТКЕВИЧ, член УНС Відд. 131 в Чікаґо, помер 1 червня 1980 р. на 50-му р. життя. Нар. 1930 р. в Божиків, Україна; членом УНС став у 1949 році. Залишив у смутку брата Ярослава, сестри: Олю й Ґеню та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 5 червня 1980 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Лев Боднар, секр.

ДМИТРО ТОВАРНИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаґо, Ілл., помер 18 червня 1980 р. на 62-му р. життя. Нар. в Ніжанковичах, Перемишль, Україна; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дружину Христину, сина Андрія і внучку Наталку. Похорон відбувся 21 червня 1980 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

МАРІЯ ПОЛОХ, членка УНС Відд. 20 Т-ва Згода в Детройті, померла 1 червня 1980 р. на 62-му р. життя. Нар. 1917 р. в Грушові, Україна; членкою УНС стала 1960 р. Залишила у смутку чоловіка Михайла трьох синів і внучку. Похорон відбувся 4-го червня 1980 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті.

Вічна Їй Пам'ять!
Роман Куропась, секр.

СТЕФАН ҐРІЦА, член УНС Відд. 270 св. І. Хрестителя, помер 2 червня 1980 р. на 78-му р. життя. Нар. 1902 р. в с. Карів, Україна; членом УНС став у 1922 р. Залишив у смутку дружину Меланію, дочку Елену та 2 внуків. Похорон відбувся 17 червня 1980 р. на цвинтарі св. Духа в Н. Арлінґтоні, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Островський, секр.

ІВАН РОДЛЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 176 ім. Тараса Шевченка в Чікаґо, помер 3 червня на 59-му р. життя. Нар. 1920 р. в Україні; членом УНС став у 1959 р. Залишив у смутку братів Миколу й Михайла; сестри — Анну, Розалію і Зофію в Україні. Похорон відбувся 7 червня 1980 р. на цвинтарі св. Хреста в Калюмет Сіті, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Остап, секр.

ІВАН СТЕЦИНА, член УНС Відд. 32 ім. Олега Ольжича у Філядельфії, помер 3-го червня 1980 р. на 61-му році життя. Нар. 1919 р. в Соколів, Мостиська, Україна; членом УНС став 1968 р. Залишив у смутку дружину Зеню та приятелів і знайомих. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії у Філядельфії.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГРИГОРІЙ ОЛЕКСІВ, член УНС Відд. 38 св. Михаїла в Обурн, Н. Й., помер 4 червня 1980 р. на 83-му р. життя. Нар. 1897 р. в Україні; членом УНС став у 1918 р. Залишив у смутку дружину Різу, дочку Гелену. сина Стефана, 6 внуків, 4 правнуків і сестру Теклю. Похорон відбувся 7 червня 1980 р. на цвинтарі св. Йосифа у Флемінґ, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Гонза, секр.

ВАСИЛЬ ДОРОФЕЯ, член УНС Відд. 217 св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 5 червня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1895 р. в Україні; членом УНС став 1926 р. Залишив у смутку дружину Анну, дочки: Ольгу і Катерину, 6 внуків, три сестри та багато інших членів родини. Похорон відбувся 7 червня 1980 р. на цвинтарі Голі Сепалчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.